

Marek Dutkiewicz

Konferencja metodologiczna nt. "Podstawowe pojęcia historii wojskowej (wojskowości)", Warszawa, 27 listopada 2003 r.

Piotrkowskie Zeszyty Historyczne 6, 469-470

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marek Dutkiewicz

KONFERENCJA METODOLOGICZNA NT. „PODSTAWOWE POJĘCIA
HISTORII WOJSKOWEJ (WOJSKOWOŚCI)”,
WARSZAWA, 27 LISTOPADA 2003 R.

Wśród historyków zajmujących się problematyką konfliktów zbrojnych, dziejami militarnymi, dziejami sił zbrojnych prowadzona jest od dłuższego czasu dyskusja na temat podstawowych pojęć stosowanych w uprawianej dziedzinie, ich zakresu i wzajemnych relacji. Miało to wyraz m.in. podczas ostatniego VII Forum Historyków Wojskowości w Siedlcach w 2003 r. W związku z tym redakcja „Przeglądu Historyczno-Wojskowego” zorganizowała w Centralnej Bibliotece Wojskowej konferencję poświęconą tej tematyce służącą wyjaśnieniu i zbliżeniu stanowisk poszczególnych ośrodków naukowych i badaczy. W konferencji uczestniczyło ponad 30 osób reprezentujących ośrodki naukowe m.in. w Warszawie, Piotrkowie Trybunalskim, Siedlcach, Poznaniu, Toruniu. Poza tym w konferencji uczestniczyli przedstawiciele Departamentu Wychowania i Promocji Obronności MON i Wojskowego Biura Badań Historycznych.

Po przywitaniu gości, którego dokonali płk dr A. Wesołowski – dyrektor CBW i dr Grzegorz Nowik redaktor naczelny „Przeglądu Historyczno-Wojskowego”, przewodnictwo obrad objął prof. dr hab. Tadeusz M. Nowak. W pierwszym punkcie zebrani zostali poinformowani o zmianach organizacyjnych dotyczących „Przeglądu Historyczno-Wojskowego”, który został podporządkowany Wojskowemu Biuru Badań Historycznych. W dalszej części obrad przedstawione zostały następujące referaty:

- prof. Benon Miśkiewicz – *Próby klasyfikacji historii wojskowej (wojskowości) w polskiej historiografii wojskowej (wojskowości)*;
- prof. Waldemar Rezmer – *Zasadność posługiwania się terminami: „historia wojskowa” – „historia wojskowości” i relacje między nimi*;
- prof. Czesław Grzelak – *Klasyfikacja historii wojskowej (wojskowości) w opinii historyków Akademii Świętokrzyskiej Filia w Piotrkowie Trybunalskim*;
- prof. Lech Wyszczelski – *Autorska koncepcja klasyfikacji historii wojskowej (wojskowości)*;
- płk rez. dr hab. Krzysztof Komorowski – *W sprawie terminologii nauki historycznowojskowej*;
- płk dr hab. Stanisław Jaczyński – *Rola historii wojskowej w procesie edukacji*;
- prof. dr hab. Urszula Żydek-Bednarczuk – *Zakres semantyczny leksemów „wojskowy” i „wojskowość” w opinii językoznawców* (odczytała mgr Teresa Sitkiewicz).
- Podsumowania obrad dokonał prof. B. Miśkiewicz.

W wielu wystąpieniach autorzy przytaczali i analizowali historyczny rozwój pojęć, ich zakres, wzajemne stosunki. Część z nich wskazywała, że wypracowane w końcu XIX wieku i połowie XX wieku, a stosowane dotychczas, definicje nie odpowiadają potrzebom i zakresom badań. Zwracali jednocześnie uwagę na to, że II wojna światowa, powojenne i współczesne konflikty zbrojne zmieniają poglądy na zakres dotychczasowych pojęć „wojna”, a zwłaszcza „siły zbrojne”. Prof. C. Grzelak przedstawił szersze ujęcie problemu proponując nowe uzależnienie pojęcia „historia wojskowości”, któremu podporządkował inne, jak – „myśl wojskowa”, „historia wojen”, „historia wojska”, „historia sztuki wojennej”.

Generalnie można stwierdzić, że większość autorów przychyliła się do stanowiska, iż należy stosować termin „historia wojskowości”, choć część (prof. W. Rezmer) chciała pozostać przy terminie „historia wojskowa”. Prof. B. Miśkiewicz stał na stanowisku równoznaczności i zamienności pojęć, jednocześnie uznając za pełnoprawny termin „nauka historyczno-wojskowa”. Za stanowiskiem większości wypowiadających się przemówiła również analiza przedstawiona przez językoznawcę (prof. U. Żydek-Bednarczuk). Zebrani przychyliłi się do stanowiska, iż nie można narzucić używania jednego terminu, choć istniejące różnice w poglądach poważnie utrudniają komunikację informacyjną. Rozważano przedstawienie tego problemu na kolejnym Powszechnym Zjeździe Historycznym w Krakowie i pozostawienie ostatecznej decyzji temu gremium. Stwierdzono potrzebę kontynuowania dyskusji. Organizatorzy konferencji zapewnili o szybkiej publikacji tekstów wystąpień tak, by jak najszersze grono zainteresowanych osób mogło zapoznać się z toczącą się dyskusją i wyrobić sobie zdanie na temat podnoszonych kwestii.

Środowisko historyków Filii Akademii Świętokrzyskiej w Piotrowie Trybunalskim reprezentowali: prof. Czesław Grzelak, prof. Henryk Stańczyk, prof. dr hab. AŚ Andrzej Felchner, prof. dr hab. AŚ Janusz Zuziak, dr Wanda Roman, dr Marek Dutkiewicz.

Po konferencji na terenie CBW odbyło się zebranie, na którym ukonstytuował się Tymczasowy Zarząd Główny Stowarzyszenia Historyków Wojskowości. Przewodniczącym został wybrany prof. Piotr Matusak, a jego zastępcą prof. Czesław Grzelak. W skład zarządu wszedł m.in. dr Marek Dutkiewicz. W trakcie zebrania omawiano projekt statutu stowarzyszenia oraz kolejne kroki wiodące do rejestracji.